

քով բժշկական օգնութեան կազմակերպելու գործում կան շատ պակասութիւններ, որոնց շնորհիւ այդ դիտական բարիքից օգտուում է տարաբախտաբար մարդկութեան շատ չնչին մասը, և բրաշլւերները, ինչքան էլ լաւ գրած լինեն, չափազանց քիչ են փոխում այդ չարիքն առաջացնող պայմանները:

Na.

8. Մամանդեան՝ «Դաւիթ Անյաղրի խնդիրը նոր լուսարանութեամբ», մատենադրական հետազոտութիւն, Վաղարշապատ, 1904 թ., դինն է 20 կողմ:

Հին Հայաստանը տուել է այն ժամանակուայ քաղաքակիրթ մարդկութեան երկու նշանաւոր մտաւոր ոյժեր, որոնց անունը յայտնի էր իրանց հայրենիքից դուրս. դրանք են Պրոյերեսիտը և Դաւիթ փիլիսոփան. այս վերջինը մեծ ծառայութիւն ունի արած աւելի իր հայրենիքին. ստեղծել իմաստասիրական բազմաթիւ ոճեր և բառեր, փորձել Արիստոտելի մտքերը հայերէն արտայայտել, վերլուծել նրան,—դա մեծ քայլ էր մեր լեզուի զարգացման հարցում, թէկուզ «ժողովրդական» չլինէին այդ գրուածքները:

Այդ «Դաւթի անձնաւորութիւնը մի առեղծուած է եղել թէ բիւզանդագէտների և թէ հայագէտ բանաստեղծների համար»: Յոյները Դաւթին իրանց ազգից են ընդունել: Բանը այն է որ երկու Դաւթի իմաստասէրների մասին տեղեկութիւններ կան. Դաւթ Մեկնիչ և Դաւթ Նորքացի, որոնք երկի տարբեր անձնաւորութիւններ են. այդ աւելի ևս խճճում է հարցը: Պարզել Դաւթի և նրան վերագրած երկերի վերաբերեալ խնդիրները—ահա այդ ուսումնասիրութեան նպատակը: Պ. Մանանդեանը իր հետազոտութեան մէջ հետևեալ թեզիսներն է դրնում,

§ 1. Դաւթի մասին նախկին հետազոտութիւնները.

§ 2. Ֆ. Կոնիբերի կարծիքը.

§ 3. Բանասիրական ուսումնասիրութեան հր եղանակով կարելի է հաստատուն եղրակացութիւններ ստանալ.

§ 4. Սահմանը Իմաստասիրութեան, Պրոփիլիի Ներածութեան մեկնութիւնը և Արիստոտելի Վերլուծականքի մեկնութեան հատուածը միեւնոյն հեղինակի Դաւթ փիլիսոփայի գործ են, իսկ Արիստոտելի «Յաղագս մեկնութեան» և «Ստորոգութեան» հայերէն մեկնութիւնները Դաւթինը չեն.

§ 5. Դաւթի իմաստասիրական երկերը.

§ 6. Զանազան կարծիքներ Դաւթի անձի մասին և դրանց քննութիւնը.

§ 7. Մահմանք Իմաստասիրութեան երկը և Ներածութեան ու Վերլուծականքի մեկնութիւնները թարգմանուած են յունարէնից.

§ 8. Նորպղատոնական Դաւիթ մեկնիչը Աղէքսանդրիայում ուսած Զ-րդ դարի մատենագիր է.

§ 9. Նորպղատոնական Դաւիթ մեկնիչը քրիստոնեայ է.

§ 10. Նոննոսին վերագրուած առասպելաբանական մեկնութիւնների հեղինակը Դաւիթ մեկնիչը չէ.

Անկասկած գիտական աշխարհում ուշագրութիւն և գնահատութիւն կը գտնեն այդ եզրակացութիւնները: Ուրախակի է որ էջմիածնում կազմակերպուած է գիտութեամբ լուրջ պարապող մարդկանց մի փոքրիկ խումբ:

Na.

Գորի՝ «Հեռման եւ Դորոքեա», գերմանեէնից թարգմանեց Յարութիւն Պետրոսեան, Վաղարշապատ, 1904 թ., գինն է 40 կոպ.

Գերմանացի հռչակաւոր մտածող-բանաստեղծի այս գրուածքը երբորդ անգամ է թարգմանուած հայերէն. այս վերջին թարգմանութիւնը տարբերում է իր նախորդներից նրանով, որ կատարուած է տաղաչափութեամբ և ոչ արձակ: Թարգմանութեան կցուած են միքանի կարևոր ծանօթութիւններ, լեզուն բաւական սահուն է, չափը ներդաշնակ: Իբրև «առաջին փորձ» անպայման աջող է պ. Յարութիւն Պետրոսեանի այս թարգմանութիւնը:

Na.

«Զիւանու բնար», հատոր երկրորդ, Վաղարշապատ, 1904, գինն է 50 կոպ.

Գիշ անգամ «աշուղ» համեստ անուանը կապուած է եղել այդ աստիճան խոշոր յեղափոխիչ դեր, որքան այդ վիճակուեց Զիւանուն: Նրա անունը իրաւացի կերպով կապուած է մեր նորագոյն պատմութեան ամենահետաքրքիր էպոխայի հետ: Զիւանին հրապարակ եկաւ ճիշտ ժամանակին:

Ժողովրդական առաջնականդ աշուղներ մեզանում երբէք